

نگذاریم بریکس مثل اکو شود

اسلام ذوالقدرپور

کارشناس مسائل بین‌الملل

سیاستگذاری خارجی در عصر آشوبناک کنونی همراه با طیفی از ریسک‌های ویژه با میزان و شدت متفاوت است که دولت‌ها را بازیگران خطرپذیر نظام جهانی ساخته است. سیاستگذاران خارجی در مطلوب‌ترین فرایندهای سیاستگذاری نیز میزانی از ریسک را در نظر گرفته و عادی می‌دانند. ریسک‌پذیری را می‌توان مؤلفه سیاستگذاری عمومی به‌ویژه سیاستگذاری خارجی دانست که در شرایط ابهام شکل گرفته است و سیاستگذاری خارجی را جذاب‌تر و چالشی‌تر می‌کند. ریسک‌های سیاستگذاری خارجی، زمانی که در رویکردهای متفاوت سیاستگذاری، تکرار شود یا تنها کپی‌برداری می‌شوند نه تنها منافعی برای دولت‌ها ندارد، بلکه بقای بازبگر را نیز تهدید می‌کند. ریسک‌پذیری سیاستگذاری خارجی، یکی از مؤلفه‌های اصلی سیاستگذاری ایران در چند دهه اخیر بوده است. این ریسک‌پذیری که با سیاست‌های تکراری نیز همراه می‌شود، سیاستگذاری خار جی ایران را بعضاً ناکارآمد می‌سازد. سیاستگذاران ارشد ایرانی از تدوین و اجرای سیاست‌های ریسک بالاینز ترسی ندارندو سیاستگذاری خارجی ایران را بر مدار روندی سینوسی قرار داده‌اند. شعار اصلی نظام جمهوری اسلامی یعنی «نه شرقی نه غربی، جمهوری اسلامی» که بنیان سیاستگذاری خارجی ایران عنوان می‌شود، رویکردی است که سیاستگذاران آن به دنبال کاهش یا سرکوب ریسک‌های سیاستگذاری وابستگی به قدرت‌های بزرگ بودند، اما همین شعار طی چند سال اخیر دچار اصلاح و تغییراتی مهم شده که ایران را اکنون در طیفی از ائتلاف‌ها و شبکه‌های حامی پروری قدرت شرقی جهان قرار داده است. شرق‌گرایی که ایران را عضو رسمی سازمان شانگهای، گروه بریکس و... کرده و سطح توقعات ایران از عضویت در چنین نهادهای بین‌الملل را افزایش داده است، پیوستن ایران به گروه بریکس و عضویت دائم در آن، از سوی برخی کارشناسان و تحلیلگران ایرانی به عنوان یک موفقیت یا دستاورد راهبردی ایران در نظام جهانی مورد توجه قرار گرفته و این رویکرد تحلیلی مطلوب دولت و سیاستگذاران ارشد حکمرانی سیاسی کشور بوده است، اما واقعیت این است که پیوستن ایران به ساختارهای بین‌المللی و جهانی، تنها یک ابزار یا شرط لازم برای سیاستگذاری خارجی است و نه شرط کافی در سیاستگذاری خارجی مطلوب و موفق برای دستیابی به اهداف راهبردی. هر سیاستگذاری دارای ابزارها و تاکتیک‌های بسیاری برای تحقق اهداف خود است. سیاستگذاری خارجی نیز ابزارها و تاکتیک‌های عمومی و خاص خود برای کسب، افزایش و نمایش قدرت بازبگر در نظام جهانی را داراست. سیاستگذاری خارجی ایران با روند‌ها و رویکردهای ارمانی اداره شده، بر ابزارها و تاکتیک‌های ارمانی نیز استوار شده است. یکی از تاکتیک‌های چند دهه اخیر ایران برای مقابله با تهدیدات غرب به‌ویژه ایالات متحده آمریکا را می‌توان پیوستن به نهادهای سازمان‌های بین‌المللی دانست. عضویت در ساختارهای ائتلافی منطقه‌ای و جهانی‌ای برای سیاستگذاران ارشد ایرانی بوده است تا فشار تهدیدات و تحریم‌های شکننده و فراگیر اقتصادی و... علیه ایران را کاهش دهند. عضویت در سازمان‌هایی مانند اکو، شانگهای و بریکس را می‌توان از جمله ابزارها و تاکتیک‌های ارمانی و بالقوه سیاستگذاری ایران دانست که پیامدها و مزایای آن نیز تنها در همان بالقوه بودن شان محدود شده و هرگز بالفعل و عملیاتی نشده است. بنیانگذاران گروه بریکس و اعضای جدید آن، دارای اهداف متفاوتی برای حضور در این ساختار جهانی هستند. اهدافی که بیشتر بر کسب قدرت در تمام ابعاد و نمایش پرستیژ جهانی آنان بنیان شده است. سیاست ایران در پیوستن به ساختارهای بین‌المللی نیز از همین رویکرد پیروی می‌کند، اما هدف اصلی ایران بیشتر بر مقابله با سیاست‌های ضد ایرانی غرب به‌ویژه ایالات متحده آمریکا استوار است. موفقیت ایران در عضویت رسمی در سازمان‌ها و ائتلاف‌های جهانی مانند سازمان شانگهای، گروه بریکس و... را می‌توان یکی از ابزارهای سیاستگذاری مطلوب در جهان ائتلاف‌سازی و عصر انارشی کنونی دانست که می‌تواند منافع راهبردی ایران را حمایت کند، اما نگاه ارمانی به عضویت در ساختارهای بین‌المللی بدون توجه به سایر روند‌ها و معادلات قدرت جهانی، نمی‌تواند منافع کوتاه‌مدت یا فوری برای ایران داشته باشد. انگاه ارمانی بریکس و شانگهای به عنوان بازگشت جنوب جهانی، هرگز نباید سیاستگذاری خارجی ایران را مهدوش عضویت‌های ظاهری کند. عضویت ایران در سازمان‌های بین‌المللی، زمانی می‌تواند منافع و مزایای فوری برای ایران داشته باشد که بر مبنای تقابل با غرب و ایالات متحده آمریکا مطرح‌ریزی نشده و نیت سیاستگذاران تنها مقابله با غرب نباشد. وابستگی و اعتماد بیش از حد به ساختارهای بین‌المللی که مقابله با هژمونی ایالات متحده را در اساسنامه خود دارند، نتیجه‌چندانی برای ایران نخواهد داشت. همان‌گونه که سازمان‌های منطقه‌ای و جهانی مانند اکو و شانگهای تاکنون و البته تا زمانی که ایران زیر فشار تحریم‌های فراگیر باشد، سود چندانی برای اقتصاد ایران نخواهند داشت. اقتصاد ایران در نظام جهانی حتی قادر به رقابت با همسایه کوچک خود امارات متحده عربی که به همراه ایران به عضویت بریکس درآمده است نیز نیست. برتری اقتصادی اعضای بریکس بر ایران و مصر، می‌تواند این دو کشور را به دام تنش‌های ژئوپلیتیک بریکس و غرب گرفتار کند لذا به نظر می‌رسد ریسک‌های بریکس برای ایران را نمی‌توان بدون برقراری تعامل بیشتر و بهتر با غرب و رفع تنش‌ها، برطرف کرد.

کوتاه

سیم کارت بدون فیلتر

توهین آشکار به ملت ایران است

فیلترینگ گسترده در کشور برای مردم و ارائه سیم کارت‌های بدون فیلتر برای گردشگران خارجی نگاه دوگانه‌ای را در جامعه به وجود آورده که به هیچ وجه از سوی مردم قابل اغماض نیست. در این راستا یک نماینده مجلس اظهار کرد: این یک توهین آشکار به ملت ایران است. مردم کشور ما از نظر آقایان به این بلوغ نرسیدند که بتوانند از اینترنت بدون فیلتر استفاده کنند اما برای گردشگری که به کشورمان می‌آید این را حق طبیعی او می‌دانند که بتواند از اینترنت بدون فیلتر استفاده کند. معین‌الدین سعیدی گفت: رئیس‌جمهور به عنوان حافظ قانون اساسی باید به جبران رفع محدودیت‌ها بر آید.

حسن‌هانی‌زاده در گفت‌وگو با «آرمان ملی»:

رئ‌یسی درباره لغو تحریم‌ها در نیویورک رایزنی نکرد

«لغو تحریم‌های می‌تواند ایران و آمریکا را به

میز مذاکره نزدیک‌تر کند

«هنوز برای اعلام پایان برجام زود است

«روزنه‌های امید برای بازگشت

به میز مذاکرات وجود دارد

آرمان ملی – احسان انصاری: سفر رئ‌یسی به نیویورک چه دستاوردی داشت؟ چرا رئ‌یسی درباره لغو تحریم‌های ایران با رهبران کشورهای غربی رایزنی نکرد؟ فضای بین ایران و آمریکا به چه میزان برای ادامه مذاکرات و احیای احتمالی برجام فراهم است؟ «آرمان ملی» برای پاسخ به این سوالات با دکتر حسن‌هانی‌زاده، تحلیلگر روابط بین‌الملل گفت‌وگو کرده است. هانی‌زاده معتقد است: «به نظر می‌رسد مقامات آمریکا باید گام‌های مثبتی در مواجهه با ایران بردارند. یکی از این گام‌ها آزادسازی پول‌های

«سفر رئ‌یسی به نیویورک چه دستاوردی داشت؟

سفر آقای رئ‌یسی به نیویورک و سخنرانی در مجمع عمومی سازمان ملل دستاورد‌های بالایی برای جمهوری اسلامی به همراه داشت. جمهوری اسلامی در سال گذشته با یک بحران نفس‌گیر اجتماعی و سیاسی مواجه بود که در نهایت موفق شد از این بحران عبور کند. به همین دلیل سخنرانی رئ‌یس‌جمهور در سازمان ملل حاوی نکات مهمی بود که توانست در بین افکار عمومی جایگاه قابل توجهی پیدا کند. عمده محورهای این سخنرانی به انتقاد از آمریکا و رفتار تهاجمی آمریکا نسبت به جمهوری اسلامی اختصاص داشت. از سوی دیگر رئ‌یس‌جمهور تأکید کرد که ایران حاضر است با حفظ منافع ملی با جامعه جهانی در زمینه‌های مختلف همکاری کند. نکته دیگری که در صحبت‌های آقای رئ‌یسی وجود داشت این بود که ایران به هیچ عنوان قصد ندارد از فناوری هسته‌ای در راستای اهداف نظامی استفاده کند و به همین دلیل رئ‌یس‌جمهور با گفت‌وگو درباره آینده پرونده هسته‌ای را همچنان باز نگاه داشتند. به هر حال این سخنرانی جامع و برابندی از قدرت منطقه‌ای ایران در مجمع عمومی سازمان ملل بود. ایران در منطقه گرمیانه یک کشور قدرتمند و پرنفوذ است که در مناسبات کلیدی این منطقه تأثیر تعیین‌کننده دارد. با توجه به بحرانی که سال گذشته در کشور به وجود آمد و انسجامی که در شرایط کنونی در کشور وجود دارد نقش تعیین‌کننده ایران در منطقه نیز افزایش پیدا کرده است. این در حالی بود که رئ‌یس‌جمهور در جمع خبرنگان آمریکا نیز سخنرانی کرد و سیاست‌های کلی جمهوری اسلامی را در آینده تبیین کرد.

«چرا آقای رئ‌یسی در این سفر درباره لغو تحریم‌های ایران با مقامات کشورهای مربوط رایزنی نکردند؟

رئ‌یس‌جمهور در این سفر با برخی از رهبران سیاسی کشورهای جهان دیدار و گفت‌وگو کرد و شرایط منطقه را برای آنها تشریح کرد. من این دیدارها را کارساز و تأثیرگذار می‌دانم و معتقدم آقای رئ‌یسی در این سفر دیدارهای خوبی انجام دادند. با این‌وجود شرایط به شکلی نبود که ایشان بتواند با مقامات غربی و درباره لغو تحریم‌ها دیدار و گفت‌وگو داشته باشد.

«چرا این اتفاق رخ نداد؟

به نظر می‌رسد مقامات آمریکا باید گام‌های مثبتی در مواجهه با ایران بردارند. یکی از این گام‌ها آزادسازی پول‌های بلو که شده ایران است که می‌تواند زمینه‌های گفت‌وگوها را در آینده به وجود بیاورد. اتفاق دیگری که در هفته‌های اخیر در مناسبات ایران و آمریکا تأثیرگذار بوده تبادل زندانیان دو کشور بوده که توانسته موضوع دو کشور را تا حدودی در برخی زمینه‌ها به هم نزدیک کند. رفتار تیم دیپلماسی جو بایدن نشان می‌دهد که این احتمال وجود دارد که آمریکا قصد دارد در آینده به برجام بازگردد و در چارچوب برجام با ایران همکاری کند. در شرایط کنونی برخی برجام را بهترین راه‌حل برای به نتیجه رسیدن پرونده هسته‌ای ایران می‌دانند و معتقدند دیپلماسی بهترین شیوه برای برخورد با ایران است. این در حالی است که برخی در آمریکا با رویکرد افراطی به دنبال برخورد نظامی و سخت با ایران هستند. با این‌وجود به نظر می‌رسد در آینده‌ای نزدیک در پشت پرده شرایطی فراهم خواهد شد که ایران و کشورهای غربی به میز مذاکره باز خواهند گشت و مذاکرات از سر گرفته شود. هنوز روزنه‌های امیدی برای بازگشت به میز مذاکرات از سوی ایران و کشورهای غربی وجود دارد.

«در چنین شرایطی هدف آمریکا از مذاکرات پشت پرده با ایران چیست؟

شواهد و قرائن زیادی وجود دارد که نشان می‌داد آمریکا به دنبال این است که برای از سرگیری مذاکرات برای ایران پیش شرط‌هایی را قرار بدهند. این در حالی است که ایران عنوان می‌کند بازگشت به میز مذاکرات باید همراه با گام‌های عملی باشد. مهم‌ترین گام‌های عملی نیز این است که آمریکا بخشی از تحریم‌هایی که از سال ۲۰۱۸ علیه ایران اعمال شده را لغو

بلو که شده ایران است که می‌تواند زمینه‌های گفت‌وگوها را در آینده به وجود بیاورد. اتفاق دیگری که در هفته‌های اخیر در مناسبات ایران و آمریکا تأثیرگذار بوده تبادل زندانیان دو کشور بوده که توانسته مواضع دو کشور را تا حدودی در برخی زمینه‌ها به هم نزدیک کند. رفتار تیم دیپلماسی جو بایدن نشان می‌دهد که این احتمال وجود دارد که آمریکا قصد دارد در آینده به برجام بازگردد و در چارچوب برجام با ایران همکاری کند.» در ادامه ماحصل این گفت‌وگو را می‌خوانید.

که مهم‌ترین آن رفع تحریم‌هاست. تحریم‌ها در سال‌های اخیر اقتصاد کشور را با چالش‌هایی مواجه کرده و به همین دلیل باید برداشته شود تا ایران بتواند در بازارهای جهانی فعالیت خود را از سر بگیرد.

«پس از سفر آقای رئ‌یسی به نیویورک حسین امیر عبدالل‌هیان عنوان کردند شرایط برای رسیدن به یک توافق خوب وجود دارد. چه تعبیراتی رخ داده که وزیر خارجه شرایط را برای رسیدن به توافق مساعد می‌بیند؟

از سوی دیگر ایران نیز نسبت به حضور نظامیان آمریکایی در منطقه دغدغه دارد. در زمینه برجام نیز شرایطی فراهم شده که طرفین بتوانند نسبت به گذشته مواضع نزدیک‌تری نسبت به هم داشته باشند. یکی از مسائلی که می‌تواند در روند مذاکرات احتمالی آینده نقش تعیین‌کننده‌ای داشته باشد لغو تحریم‌هایی است که علیه جمهوری اسلامی صورت گرفته است. اگر این اتفاق رخ بدهد شرایط می‌تواند تغییر کند و طرفین بیش از گذشته به میز مذاکره نزدیک شوند. تیم مذاکره‌کننده ایران تلاش کرده کشورهای غربی را متقاعد کند که فعالیت‌های هسته‌ای ایران در چارچوب قوانین بین‌المللی است و شائبه‌هایی که برخی کشورها در این زمینه مطرح می‌کنند صحیح نیست. تا حدود زیادی نیز ایران در این کار موفق شده است. تیم جو بایدن نیز می‌داند که خروج ترامپ از برجام جایگاه آمریکا را در عرصه بین‌المللی تنزل داد و باید آمریکا اشتباهات گذشته خودش را جبران کند. آمریکایی‌ها به این نتیجه رسیده‌اند که چاره‌ای جز تعامل احترام‌آمیز با مردم ایران نخواهند داشت و باید در این خصوص رفتار ملایم‌تری نشان دهند و این شیوه را هم مورد تجربه خود قرار دهند و از شیوه‌های تهاجمی دست‌بردارند.

«با توجه به شرایط موجود به چه میزان به احیای برجام امید دارید؟ آیا باید پایان برجام را اعلام کرد؟

هنوز برای اعلام پایان برجام زود است و باید منتظر ماند که در آینده چه اتفاقاتی رخ خواهد داد. واقعیت این است که مسائلی که در درون برجام نیست و ارتباطی به متن برجام ندارد باعث شده که تاکنون مذاکرات به نتیجه نرسد. با این حال جمهوری اسلامی ایران و تیم مذاکره‌کننده ایرانی در مذاکرات یک سری راهکارها ارائه داد که این راهکارها مبتنی بر منافع ملی است. باید یک ساز و کار قانونی ایجاد شود تا از رفتارهای فراقانونی هر کشوری در مذاکرات جلوگیری کند. کشورهای طرف حساب ایران در مذاکرات باید متعهد شوند تا همگی نسبت به تعهدات پایبند خواهند بود و در صورت عدم پایبندی جریمه‌ای برای آن در نظر گرفته شود. متأسفانه لایه صهیونیستی در این مذاکرات وارد عمل شده و سعی کرده از ابتدای گفت‌وگوها تأثیر بگذارد. هرچند که تیم رئ‌یس‌جمهور آمریکا نگاه مثبتی نسبت به رژیم صهیونیستی ندارد، اما شاهد هستیم که ترویجکای اروپایی تحت‌فشار آمریکا اظهارات متناقض و رفتار پارادوکسی از خود نشان می‌دهند.

به هر حال مسائلی در مذاکرات مطرح است که نیاز به بررسی طرفین دارد و ایران و آمریکا در حال بررسی شرایط برای رسیدن به یک تصمیم منطقی و صحیح هستند. در زمینه برخی رژیم‌ها مانند اسرائیل تلاش می‌کنند مسیر مذاکرات را به بن‌بست بکشانند. به همین دلیل اگر طرفین به دنبال این هستند که مذاکرات به نتیجه برسد باید در برخی رویکردهای خود تجدید نظر کنند. این در حالی است که ایران نیز حسن‌نیت خود را در این زمینه نشان داده و برای به نتیجه رسیدن مذاکرات تلاش می‌کند. البته این تلاش منوط به این است که نقطه نظرات و دیدگاه‌های ایران مورد قبول طرفین قرار بگیرد. به هر حال ایران در مذاکرات دارای دغدغه‌هایی است که مهم‌ترین آن رفع تحریم‌هاست. تحریم‌ها در سال‌های اخیر اقتصاد کشور را با چالش‌هایی مواجه کرده و به همین دلیل باید برداشته شود تا ایران بتواند در بازارهای جهانی فعالیت خود را از سر بگیرد.

استفاده کنند ولی اکثریت عظیمی از مردم جامعه چنین دسترسی را ندارند منجر به ایجاد احساس حقارت می‌شود. این جامعه‌شناس با اشاره به تأثیر فیلترینگ و اینترنت طبقاتی بر افزایش مهاجرت، تصریح کرد: پدیده‌های اجتماعی یک عامل نیست بلکه تمام عوامل اعم از فرار مغزها و نامیدی و بدبینی جوانان دخیل است. وقتی در جامعه‌ای زندگی می‌کنیم که یک عده‌ای می‌توانند به شبکه‌های اجتماعی فیلتر شده دسترسی داشته باشند ولی ما نمی‌توانیم، مسلم است که در فرار مغزها، بدبین کردن افشار از جمله قشر خاکستری یا حتی عده‌ای که طرفدار هستند و ایجاد فضای نامناسب موثر است.

نگره

سابقه تخلف فرزندان مقامات

از فرزندان مقام ارشد قوه قضائیه

تا فرزندان رامین و آخوندی

رئ‌یس دبیرخانه ستاد هماهنگی مبارزه با مفاسد اقتصادی در برنامه «صف اول» شبکه خبر حاضر شده و در یک گفت‌وگوی تلویزیونی وجود نوعی تبعیض در رفتار با مقامات عالی‌رتبه را مطرح کرده است. محمدرضا یزدی گفته در مواردی که اقوام مسئولان دچار فساد شوند، قبل از هر گونه رسیدگی به آنها اطلاع داده می‌شود تا اگر مدارک «خطاست، بگویند» و اگر نیست «از نام آن‌ها سوءاستفاده نشود.» یزدی گفته «یکی دو تا از فرزندان یکی از مسئولین رده بالای ما دچار مشکل شده بودند. خودم خدمت ایشان رسیدم گفتم این مدارک را ببینید، اگر خطاست بفرمایید، اگر احیاناً شما در جریان نیستید بدانید این اتفاق افتاده. اگر در جریان هستید مراقب باشید از اسم شما سوءاستفاده نشود.» او گفته پرونده فرزندان این مقام عالی‌رتبه قضائی در حال طی کردن روند قضائی است. یزدی در پاسخ به سوال مجری برنامه درباره اینکه آیا در پرونده فرزندان این مقام قوه قضائیه، بازداشتی صورت گرفته یا نه، خبر داده که فرزندان این مقام مسئول «الان در بازداشت هستند» و گفته عنوان اتهامی آنها «سوءاستفاده از موقعیت و فساد اقتصادی» بوده است. اوایل شهریور ماه کانال تلگرامی عیون که به نهادهای امنیتی نزدیک است، از بازداشت فرزند معاون اول قوه قضائیه به دلیل «کارچاق‌کنی» خبر داد. همزمان با انتشار این خبر، چند فعال رسانه‌ای در توییت‌هایی با محتوای تقریباً مشابه، از بازداشت فرزند یکی از مقامات عالی رتبه به اتهام فساد اقتصادی خبر دادند. سیدپویان حسین‌پور، فعال رسانه‌ای اصولگرا در توییت نوشت: «در خبرهاست که پسر معاون اول قوه قضائیه به اتهام فساد اقتصادی دستگیر شده است. اگر این خبر درست باشد نشان‌دهنده غزم جدی و واقعی نظام اسلامی در مبارزه با مفاسد اقتصادی است و به آن معناست که مبارزه با فساد دیگر خط قرمز ندارد. به گزارش رویداد ۲۴» قوه قضائیه به این خبر واکنش مشخصی نشان نداد و کانال تلگرامی عیون این خبر را از خروجی خود حذف کرد. با اظهارات یزدی، خبر یک ماه پیش به تأیید قوه قضائیه رسیده، اما گزارش نشریه شم‌راسای از چهره‌های جبهه پایدار می‌نشان می‌دهد رسیدگی به پرونده مذکور به کندی در جریان است. اطلاعاتی از نحوه رسیدگی به این پرونده در دست نیست. رسیدگی به پرونده‌ای که پدر متخلف معاون دستگاه قضائی است، جسارت و اراده بسیار بالایی می‌خواهد و نقطه بسیار مثبت در کارنامه محسنی‌اژه‌ای است.

سابقه برخورد

سابقه برخورد با آقا‌زاده‌ها هم جالب توجه است. اوایل انقلاب، بر خورده‌ها بدون اغماض بود. آیت‌ا... محمدی گیلانی، رئ‌یس وقت دادگاه‌های انقلاب در خرداد ماه ۱۳۶۰ دو تن از پسرانش را به سبب فعالیت‌های ضد انقلابی، شخصاً به اعدام محکوم کرد. محمد حسین جنتی فرزند آیت‌ا... جنتی پاییز ۱۳۶۰ یک تعقیب و گریز کشته شد. اتهام او از تباط با سازمان مجاهدین خلق بود. در سال‌های بعد شرایط تغییر کرد. افشاگری علیه فرزندان مقامات اصلاح‌طلب منجر به بخشی از دستورکار برخی بوده است. دی ماه ۱۳۹۷ و در دولت حسن روحانی دبیر ستاد مبارزه با قاچاق کالا و ارز در گفت‌وگو با خبرگزاری تسنیم، از وجود فهرستی از آقا‌زاده‌ها و مسئولانی خبر داده بود که در حوزه قاچاق کالا متخلف بوده‌اند. معروف‌ترین پرونده فساد آقا‌زاده‌ها مربوط به شبنم نعمت‌زاده فرزند وزیر صمت دولت حسن روحانی و مهدی هاشمی فرزند مرحوم آیت‌ا... هاشمی رفسنجانی است، اما تعداد آقا‌زاده‌های متخلف بیش از این‌ها بوده است.

پرونده آقا‌زاده عباس آخوندی

آذر سال ۹۸ رسانه‌ها از بازداشت «محمد مهدی آخوندی» فرزند عباس آخوندی، وزیر سابق راه و شهرسازی دولت حسن روحانی خبر دادند. اتهام محمدهدی آخوندی مشارکت در ارتشای شبکه‌ای به میزان ۲۲ میلیارد ریال و تحصیل مال نامشروع عنوان شده بود. تسنیم در خبری نوشت «با گذشت حدود یک سال و نیم از تحقیقات این پرونده، در روزهای گذشته کیفرخواست ۱۶۷ صفحه‌ای این پرونده صادر و به دادگاه کیفری یک استان تهران ارسال شده است تا در آنجا مورد رسیدگی قرار گیرد. بر اساس کیفرخواست، این پرونده ۲۶ متهم دارد که عباس آخوندی وزیر سابق شهرسازی نیز متهم ردیف بیستم آن است.» از نتایج این پرونده اطلاعی در دست نیست.

آقا‌زاده محمدعلی رامین

یاسین رامین، پسر معاون دولت احمدی‌نژاد در پرونده شکایت هلال احمر، به ۱۷ سال حبس محکوم شد. رامین به ۳ سال حبس بابت خیانت در امانت و دو فقره ۱۷ سال حبس به اتهام دو فقره اتهام انتقال مال غیر محکوم شده است که طبق ماده ۱۳۴ قانون مجازات اسلامی در صورت قطعیت یافتن، مجازات‌اشد یعنی هفت سال اجرا می‌شود. ۲۷ آبان ۱۴۰۰ خبر رسید که یاسین رامین فرزند محمدعلی رامین مشاور مطبوعاتی محمود احمدی‌نژاد و همسر سابق مهناز افشار در دادگاه تجدید نظر از اتهامات تبرئه شده است.